

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κλειστός
Χουρμούζης

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ
ΠΕΤΡΟΧΩΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ
ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΑΘΥΡΩΝ 1)

• θρ. μετ' ε. Γ. Α.
1989
σ. 321
315-31

Α' Παλιές 'Ιστορίες.

ΣΤ' 'Αρχαία κτίρια και μάρμαρα.

21. 'Η 'Ολόρη ή πέτρα.

Παγαίνοδα στις Μέτρες, απ' τὸ δρόμο τῆς Παναγιάς, κατὰ τὸ
'Αλβασάνι μεριά, κοδὰ στὰ Γιόλια, εἶνε ἡ 'Ολόρη ἢ Πέτρα καὶ πᾶ-
ρακάτ' ἓνα πετροβολιό. 'Εδῶ λένε παλαιῶν ἓνας καλόγερος μ' ἓνα
Δοῦρκο καὶ σκοτώθηκε καὶ οἱ θυά. Τὸ Δοῦρκο τὸν ἔθαψαν ἐδῶ
πυ εἶνε ἡ 'Ολόρη ἢ Πέτρα, καὶ τὸ καλόγερο ἐκεῖ πυ εἶνε τὸ πετροβο-
λιό. 'Ἰστέμ τὰ τῶρα, ὅποιος Τσᾶρκος περᾶσ' ἀπὸ κεῖ, θὰ πάρ γὰ ριξί
καὶ μῖα πέτρα στὸ πετροβολιό. (Α. Χ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1) Εἰς τὸ τέλος ἐκάστης παραδόσεως ἔθεσα ἐντὸς παρενθέσεως τὰ ἀρχικὰ
ψηφία τοῦ μεταδώσαντος αὐτήν, κατωτέρω δὲ καταγράφω τὸ ὄνομα καὶ τὰ
λοιπὰ στοιχεῖα ἐκάστου, καὶ τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὅτιον μοὶ διηγῆθη τὴν παρά-
δοσιν.

- (Φ. I.) Φωτάκης 'Ιωαννίδης, ἀγράμματος, ἐξ 'Ελβασανίου Μετρῶν, ἐτῶν 60
τὸ 1900.
- (Κ. I.) Κυριάκος 'Ιωαννίδης, » » » » » 68
τὸ 1900.
- (Α. Χ.) 'Ανθὴ Χουρμουζιάδου, » » » » » 50
τὸ 1894.
- (Κ. Τ.) Κρουσταλλένια Ταιτσοδημήτρη.» » Πετροχωρίου » » 70
τὸ 1910.
- (Γ. Ε.) Γιωγάννης 'Ελευθεριάδης » » » » » 50
τὸ 1894.
- (Γ. Κ.) Γιαννάκης Κηναλῆς, » » » » » 50
τὸ 1900.
- (Χ. Τ.) Χρῖστος Τσακῆρκαλφας, ὀλίγ. ἐγγράμματος » » » 50
τὸ 1900.
- (Χ. Χ.) Χουρμούζης Χουρμουζιάδης » » » » 46
τὸ 1912.

(αὐτοῦ τοῦ)

21. Ἡ Ὀλόρι ἢ πέτρα.

Παγαινοῦσα στὸς Μέτρες, ἀπ' τὸ δρόμο τῶν Παναγιῶν, κατὰ τὸ Ἀλβασάνι μεριά, κοδὰ στὰ Γιόλια, εἶνε ἡ Ὀλόρι ἢ Πέτρα καὶ πα-
ρακάτ' ἓνα πετροβολιό. Ἐδῶ λένε πάλαιψ' ἓνας καλόγερος μ' ἓνα
Δουρκο καὶ σκοτώθηκε καὶ οἱ δυό. Τὸ Δουρκο τὸν ἔθαψαν ἐδῶ
πυ εἶνε ἡ Ὀλόρι ἢ Πέτρα, καὶ τὸ γαλόγερο ἐκεῖ πυ εἶνε τὸ πετροβο-
λιό "Ἰσαμε τὰ τῶρα, ὅποιοι Τούρκος περάσ' ἀπὸ κεῖ, θὰ πάρ νά ριξ
καὶ μιά πέτρα στὸ πετροβολιό. (Α. Χ.)

61. Τὸ Κάζ ἀγια-ἡ.

Ὁ παποῦς ὁ Γιοβάνς ἀπ τ Ἀλβασάνι ἔκαμε τερτσιλίκι καὶ
συχνὰ πυκνὰ κβάνγε δρνιαθες κι αὐγά στ Πόλι. Γιὰ ἓνα σφάλμα,
τὸν ἔβανανε μιά βολὰ φυλακῆ στ Πόλι μίαν ἑβδομάδα. Ἐκεῖ ἀδα-
μῶθηκε μ' ἓνα γέρο κλέφτ. Τονε ρωτᾶει ὁ κλέφτς:

— Ἀπὸ ποῦ εἶσαι:

— Ἀπ τὸ Τσακ-ἡλι.

— Τ' Ἀγά μεζάρ τὸ ξέρος;

— Τὸ ξέρω.

— Ἐκεῖ σέ μιά γαλάζια πέτρ ἀπ κατ εἶνε παραχωμένα ἓνα βα-
κράκι φλουριά, καὶ τὸ σ'μάδ εἶνε κάζ ἀγια-ἡ. Βγάν τα καὶ θμύσ
καὶ μένα.

"Ὅσες βολές θαλα περάσ ὁ παποῦς ἀπὸ κεῖ, μέρα γιὰ νύχτα,
θαλά κατεβῆ νά κ'τάξ. Τ ἔπειτα τὴν ἔγλεπε ἀμὰ τὸ κάζ ἀγια-ἡ δέ
δό βρισκε. Κάβοσο καιρὸ ὑστῆρα, περνᾶει μιά μέρα, γλέπ τ γαλά-
ζια τ πέτρα ἀνάποδα, τς χίνος τὸ ποδαρ ἀπ τὸ κὰτ μέρος τς πέτρας,
τὸ ἄπο πυ ἦτανε τὸ βακράκι καὶ τὰ φλουριά παρμένα. (Α. Χ.)

(Π. Μ.) Πολύδωρος Μπόιτσογλου, ἀγράμματος, νῦν κατοικεῖ εἰς Παλαίφυτον
Γιαννισῶν ἐκ Πετροχωρίου Μετρῶν, ἐτῶν 75 τὸ 1934.

(Α. Μ.) Ἀναστάσης Μουχλιάρης, ἀγράμματος, νῦν κατοικεῖ εἰς Παλαίφυτον
Γιαννισῶν ἐκ Πετροχωρίου Μετρῶν, ἐτῶν 57 τὸ 1937.

(Α. Χ.) Ἀλέκος Χουρμουζιάδης, ἐγγράμματος, νῦν κατοικεῖ εἰς Παλαίφυτον
Γιαννισῶν, ἐκ Πετροχωρίου Μετρῶν, ἐτῶν 56 τὸ 1936.

(Α. Μ.) Ἀρσένης Μυστακίδης, ὀλίγον ἐγγράμματος, νῦν κατοικεῖ εἰς Παλαίφυ-
τον Γιαννισῶν ἐκ Πετροχωρίου Μετρῶν, ἐτῶν 76 τὸ 1934.

(Μ. Φ.) Μηνᾶς Φωτόπουλος, ὀλίγον ἐγγράμματος, νῦν κατοικεῖ εἰς Παλαίφυ-
τον Γιαννισῶν, ἐκ Πετροχωρίου Μετρῶν, ἐτῶν 52 τὸ 1934.

(Μ. Ι.) Μαρία Ἰωαννίδου, ἀγράμματος, Ἅγιος Πέτρος, Γουμενίτης, ἐξ Ἐλ-
βασανίου Μετρῶν, ἐτῶν 87 τὸ 1937.

(Α. Β.) Λάμπρος Βουτσᾶς, ἐκ Πετροχωρίου, Μετρῶν, κάτοικος Κοιμήσεως Σιν-
τικῆς, ἐγγράμματος, ἐτῶν 75, τὸ 1937.

(Ε. Χ.) Ἐλένη Χουρμουζιάδου, ἐγγράμματος, ἐκ Πετροχωρίου, Θ)νίκη, ἐτῶν 60,
τὸ 1937.

(Δ. Κ.) Δημήτριος Κανελλάκης, » » Λαγκαδᾶς, » 45,
τὸ 1937.

(Α. Κ.) Ἀρχοντοῦ Κανελλάκη, ἀγράμματος ἐκ Μετρῶν, » » 80,
τὸ 1937.

(Β. Ι.) Βαγγέλης Ἰακωβίδης, ἐκ Μεγάλου Τσεκμετζέ, ὀλίγον ἐγγράμματος, νῦν
κάτοικος Ἀθύρων Γουμενίτης, ἐτῶν 73, τὸ 1937.

- “Ο,τ θέλεις, λεί εκείνος.
—Τίποτ άλλο δέ θέλω, μόνε νά με πάρς όρτάκι.
—Σέ πέρνω.

Τότες πέρνι ό διάβολος δυό ξλάκια, τά δένι στο σепέτ, άρκε. ψανε νά π πδάνε, νά καρδανίζνε τó σепέτ και τó σάρ νά πέφτ από λίγο. Γιαταυτό ό μλωνάς δέ βορ νά πορπατήξ στ Θεγού τó δρόμο.
”Εχι τó διάβολο όρτάκι. (Α. Μ.)

ΚΒ' Φαντάσματα.

80. 'Ο Καραγιόζ κεχαγιάς.

’Ο Καραγιόζ κεχαγιάς είχε πρόβατα στο χωριό μας. Μιά νύχτα πάγαινε στο Τζεκμετζέ με τ' άλογο. Κατεβαίνοδα από τς Σαραφείδες, γλέπ ένα άσπρο κατσάκι άπά στ σούσα, νά πδάη και νά φωνάζ «hek-ek-é». Κατεβαίνι τó πέρνει, ξανακαλικέβ τ' άλογο και τράβξε νά φύγι. Έκεί π χάϊδευε τó κατσάκι λέει:

- ”Εχς κι άρκιδάκια, ναι ;
—”Εχω για, λέει αυτό, σάν άθρεπος.

’Ο Καραγιόζ κεχαγιάς τά χασ άπ τó φόβο τ. Τά μαλλιά τ γύρσαν ανάποδα. Πεταίε τó κατσάκι άπ τó χερσ τ, δίνι δρόμο τ άλογο, και πάει και πάει. Στο Μεγάλ τó Τζεκμετζέ τó πήρε τó σολούκι τ.

(Α. Χ.)

ΚΓ' Βραχνάς.

81. Τò πλάκωμα τού ήσκιον.

Πολλές βολές ό άθρεπος έκεί πού κιμάται, τονε πλακώνι ό ήσκιος τ και δέ βορ νά κνηθί. Πολεμάει από δώ, παλεμάει άποκεϊ, τίποτα. ”Υσταρα άρκέβ νά μουγρίζ νά τόν άκούσ-νε νά τόνε βοθήσ-νε και νά γλιτώσ. Άμα τονε κνήης, φεύγ ό ήσκιος τ, ξυπνάει και ξελαφρώνι. (Ε. Χ.)

ΚΔ' Ασθένειες.

82. 'Η πανούκλα.

’Η πανούκλα θέρζε τó γόσμο στο χωριό, και καθανεις έφγε και πήγε στ άβέλι κι έκαμε μιá καλύβα. ”Αφκανε μόνε δυό τρεις και φύλαγαν τó χωριό. Αύτνοι, έλεγαν πό γλεπαν τ νύχτα τ πανούκλα νά γρίζ σάν άσπροφορεμένη γιναίκα. ’Ο παποϋς ό Λευτέρς κι ό άαγής ό Δήμος ήρτανε άπ τ άβέλι νά ζώσ-νε κι άπόμκανε μιá βραδιά στ άχούρ τς. Άκοϋνε τ νύχτα ένα πατερδί γλέπνε άπ τ χαρα-

σμάδα τς πόρτας ἕνα γαδούρ και μιάν ἀσπροδμένι καβάλλα με τὸ γδι στὸ χέρ, και βάργε με το γδουχέρ και κδούνιζε. Μπουὺ και μιὰ πέτρα στ βόρτα. Ἐκεῖν χέσκαν ἀπ τὸ φόβο τς. Ἀκόμα εἴκοσ μέρες ἔκατσαν στ ἀβέλια.

Τότες πέθανε και τς μαμῆς τς Κατερίνας ὁ ἄφρας, ἐρκόδας ἀπ τὸ Καρὰ κουβά. Τὸν ἔπιασε ἡ πανούκλα στὸ δρόμο κι ἔδεκει βγήκε ἡ ψχή τ. Ὑσταρα πῆγι ἐκεῖνι και κβάνισε χῶμα με τ βοδιά τς και τονε σκέπασε, γιὰ νὰ μὴ βρωμῆσ και τότε φάνε τ' ἀγρίμια και τὰ καρτάλια. (Α. Χ.)

83. Ἡ εὐλογία.

Ἡ εὐλογημένη ἔρκετ ἀσπροδμένι και γιρίζ μεσ στὸ σπιτ. Ἄμα τνε καλοπιήης, τνε κάμς φραγανιές με τὸ μέλι και τς ἀφήκῆς στη γλαβανῆ, τσὲ πέρνει και τσὲ τρώει και δὲ πνίγι τὰ παιδιὰ. (Π. Μ.)

84. Ἡ ἰσοπένη σκαμνιά.

Μιὰ χρονιά στ λοιμκὴ ἔβαναν ἔπιμασ σὲ μιὰ σκαμνιά δῆω μεριά ἀπ τ' Ἀλβασάνι κοδὸ στὸ παπαδίσε τὸ σπιτ, κι ἀπ τν ἄλλῃ μεριά στὸν Ἄη-Παντελεήμονα. Ὑστὰ ἀπὸ χρονιά ἡ σκαμνιά κλαδεύκε και τὰ κλωνιά τς δὲ τὰ κερῆνε γιατί εἶνε ἀμαρτία. (Ε. Χ.)

85. Οἱ Μοῖρες.

85. Οἱ Μοῖρες.

Ἐνα παιδι τὸ μοίρανε ἡ μοῖρα τ νὰ πεθάνῃ ἀπ τὸ πγάδ. Τὸ φύλαγαν βαθῆς και μάνα νὰ μὴ βέσ στὸ πγάδ. Μιὰ μέρα τὸ εἶδανε νὰ πλαλῆ κατὰ τὸ πγάδ, φωνάζνε :

—Μήη.

Τὸ καμένο μόνε π ἀκούβσε τὸ χεράκι τ στ πηγαδιοῦ τὸ βραχιόλι τόσο ξαφνικά τὸ ἦρτε, π κόπκε ἡ καρδιά τ κι ἀπόμκε στὸ δόπο. (Α. Χ.)

86. Ἡ τύχι και ἡ γνώσ.

Ἡ τύχι και ἡ γνώσ πιάσκανε ποιὰ χρειάζεταιαι στὸν ἄθρεπο πλειότερο. Ἐδεκει ἀλέτριζε ἕνας σκλόις. Ρίχνει ἡ τύχι δυὸ φουχτες διαμαντόπετρες μεσ στὸ χωράφ, τσὲ γλέπ αὐτὸς λέει: «Ἴη στς καλές στς χάφρες. Ἄ τσὲ μαζῶξω νὰ τσε κάμω τσακατιές στὰ β'βάλια μ. Μόνε π δὲν ἔχνε τρύπα». Μαζώνῃ τς διαμαδόπετρες και τσε παγαίνῃ σ' ἕνα κοῖμουτζῆ νὰ τσε τρυπήσ. «Αὐτὲς λέει ὁ κοῖμουτζῆς δὲ τρυπιούδαι. Ἄς τες ἐμένα και παρ αὐτὲς τς χάφρες νὰ κάμς τσακατιές». Τν ἄλλῃ μέρα παγαίν-νε πάλε ἡ τύχι και ἡ γνώσ ἐκεῖ π